

sanning på denna väg man bör börja. Och vi våga tro, att det icke ländt Sällskapets verksamhet till mehn, om det längesedan beträddt densamma.

73 MATILLE ENEMMÄN LUKUJA.

Maamiehen Ystävä n:o 11 16.III 1844

- 10 (Mutta ennen kuin sinä tätä luet, niin kato ensin, mitä tästä asiasta on kirjoitettu Maamiehen Ystävän neljännessä ja viiennessä numerossa.)

Maamiehen Ystävä: Muistathan sinä sen, että ne erinäiset paikat luvussa myös osottavat erinäisen arvon. Jos tämän asian vaariin otat ja ajattelet perään, kuinka paljon isompi numero ylimmäisemmällä paikalla aina on, niin taidat sinä osata sen minulle selittää.

Matti: Onpa se numero toisella paikalla kymmenen vertaa isompi kuin ensimmäisellä.

- 20 *M. Y.:* Noh, kuinka paljon isompi taas kolmannen paikan numero on?

Matti: On hän sata kymmenen kertaa isompi kymmentä.

M. Y.: Mitäs sitten sanot muiden paikkain numeroista?

Matti: Taitaapa se tuhat taas olla kymmenen kertaa isompi kuin sata. Kymmenen tuhatta jälleen on kymmenen kertaa isompi tuhatta, senpä sana ittekin sanoo. Ja niin on kuuennellakin paikalla satatuhatta kymmenen kertaa isompi kuin viienen paikan numerot taikka kymmentuhannet.

- 30 *M. Y.:* Niin tosin on asia. Ja siitä se tulee, että on niin helppo lukuja yhteen laskea. Mutta vaikka se asia nyt helpolta näyttää, niin oli se kyllä viisas mies, joka ensimmäiseksi rupesi lukuja sillä lailla kirjoittamaan.

Matti: En suinkaan minä olisi tuota hoksannut ittestäni tehdä. – Mutta oppisin minä mielelläni lukuja yhteenlaskemaan, jos vain vapasukunen herra Maamiehen Ystävä sen minulle tahtoisitte opettaa.

M. Y.: Tahon kyllä, vapasukunen herra Matti, koska kaikki Suomenmaassa vapasukuset olemma, ja ei yhtään orjaa meidän seassamme löydy, ja koska sinä olet rahas maksanut, että opetusta saisit.

Niin kuule nyt tarkasti perään!

- 40 Jos olis sinulla 356 kopeikkaa yhdessä läjässä ja toisessa 297, niin sinä kyllä mielelläs tahtoisit tietä, montako kopeikkaa tuosta tulis, kuin niitä yhteen läjään panisit. – Niin sysää myös molemmat luvut yhteen näin:

356

297

että tulevat ykköset toisensa alle seisomaan, ja niin myös kymmeniset ja sadat.

- 50 Lyö sitten ensin ne ykköset yhteen, sanoen: 6 ja 7 tekee 13. Siinä kolmessatoista sinulla nyt on kymmenen ja kolme ykköstä. Kirjota nyt ne kolme ykköstä paikalleen piirun alle, mutta pidä se kymmeninen muistossa ja kirjota se erittäin ylös, näin:

356

297

— 3 (10)

Sen sinä teet sentähden, että tässä vielä löytyy uusiampia kymmenisiä, joiden kansa saat tämän kymmenisen yhteen laskea. Sillä ylimäisessä

luvussa sinulla on viis kymmenistä ja alimaisessa yheksän kymmenistä. Kuin sinä nyt nämät 5 ja 9 yhteen lasket, niin saat sinä 14 kymmenistä. Ja koska sinulla vielä on yksi kymmeninen entiseltään muistossa, niin nämät tekevät yhteen 15 kymmenistä.

Mutta viistoista kymmenistä ovat yhen verran kuin yksi sata ja viiskymmentä. Sentähden sinä taas panet ne viiskymmentä paikalleen piirun alle, näin:

$$\begin{array}{r} 356 \\ 297 \\ \hline 53 \end{array} (100)$$

10

mutta sen yhen sadan sinä samaten kuin äskön pidät muistossa, ja kirjoitat sen erittäin, niinkuin tässä näkyy. Kuin nyt ne 3 sataa ja 2 sataa yhteen lasket, ja siitä saat 5 sataa niin sinä vielä sen ylöskirjotetun yhen sadan panet tähän tykö. Niin he tekevät yhteen kuus sataa. Kirjota myöskin nämät paikalleen, näin:

$$\begin{array}{r} 356 \\ 297 \\ \hline 653 \end{array}$$

niin näet, että molemmassa läjässä yhteen löytyy kuus sataa viiskymmentä kolme kopeikkaa.

20

Matti: Olipa tuo näppärä seikka.

M. Y. Vielä siinä nyt on yksi asia sinulta havattemata. Koska nimittäin tämä luku 653 osottaa kopeikoita, ja sinä sen tiedät, että sata kopeikkaa tekevät yhen ruplan, niin on se myös tietävä, että kuus sataa kopeikkaa ovat kuus ruplaa. Paljonko siis nämät 653 kopeikkaa tekevät ruplan laskun jälkeen?

Matti: Tottahan tekevät kuus ruplaa viiskymmentä neljä kopeikkaa.

M. Y.: Niin on. Ja tästä havaittet myös, että olisit 356 kopeikan siaan saattanut sanoa 3 ruplaa 56 kopeikkaa, ja 297 kopeikan siaan 2 ruplaa 97 kopeikkaa.

30

Matti: Mutta jos olis minulla vielä yks lājä lanttia oillut, mitenkä sitten olis käynyt yhteen lasku.

M. Y. Pannaan jos tahot vielä kaks lājää tykö, näin:

$$\begin{array}{r} 356 \\ 297 \\ 881 \\ 199 \end{array}$$

Kuin nyt ykköset yhteen lasket, niin sinulle jäävät kaks kymmenistä muistoon. näin:

$$\begin{array}{r} 356 \\ 297 \\ 881 \\ 199 \\ \hline 3 \end{array} (20)$$

40

Kuin kymmeniset kokoon panet ja nämät kaksikymmentä siihen tykö näin:

$$\begin{array}{r} 356 \\ 297 \\ 881 \\ 199 \\ \hline 33 \end{array} (300)$$

50

niin ovat kolme sataa muistoon pantavat, jotka 14 satoain kansa yhteen lasketut tekevät 17 sataa, taikka yks tuhatta seittemän sataa. Kirjota nyt nämät paikalleen näin:

356
297
881
199
1733

ja sano sitten minulle, montako kopeikkaa näissä neljässä läjässä oli yhteen?

(Lisää toiste.)

10

74 TILL LÄSAREN.

Saima n:o 12 21.III 1844

20

Den bland högtärade Läsare, som tagit del af öfriga Tidningars polemik mot Saima, torde nogsammt förundrat sig öfver den hätskhet denna röjer. Men han vet också, att ett menskligt hjerta är det fäfängaste ting i verlden. Landets Tidningar hafva, som hvar man vet, år ut och år in hållit tal och betett sig såsom vore de verkliga Tidningar, likasom de talat bredt om sina »Finska syften», om sina egna »litteratörer», om litteraturen i Finland och den »litterära produktiviteten», om Finska »konstnärer» o. s. v., med ett ord sökt omgifva allt, hvad litteraturen i landet rör, med en nimbus, inom hvars omkrets de äfven skylt sin egen skröplighet. Denna sednare är så väl känd, att vi aasett oss kunna beteckna Tidningslitteraturens innehåll med det vanliga svaret, då man härom tillfrågar sin nästa: »Just ingenting.»

30

Vi bedja nu den högtärade Läsaren bemärka, att vi icke ens laggt denna skralhet vederbörande redaktioner till lust. Saima har också ingalunda för sig sjelf gjort ett undantag från den dom, hon låtit. Hon har tvärtom öppet bjudit sina läsare på samma betydelslösa innehåll. Det enda hon hos öfriga redaktioner tadlat och dels med allvar, dels med skämt sökt tillbakavisa, är den nämnda inbilskheten. Och endast *uti erkännandet* af sin egen och öfriga Tidningars skralhet önskar Saima ega ett företräde.

40

Den värda Läsaren torde nu utan våra försäkringar vara öfvertygad, att vi ingalunda för Tidningarnes skuld aktat det mödan värdt att framdraga detta förhållande. Ty hvar och en finner lätt, att det gäller en annan sak än stundens. Vi hänvisa i denna fråga, till den artikel om inhemska litteraturen, hvarmed Saima tog sig friheten göra sitt inträde. Rotfäster sig den öfvertygelse, att denna litteratur i sitt närvarande skick är, hvad den bör vara, så finnes ingen utsigt till något bättre. Till Tidningspressens förbättring fordras kanske äfven andra fördelar, än uppkomsten af en nationel litteratur. Vi hafva också icke den till ursäkt glömt detta.

50

Äfven erinra vi derom, att Saima ingalunda vägrat diskussion, der en sådan kan ega rum, och åberopa som exempel artikeln om Brott och Straff i N:o 9. Der diskussionen beror blott af ömsesidiga försäkringar, är det onödigt att förlänga den. Vi hemställa för öfritt, hvilka frågor för diskussion t. ex. årets Tidningslitteratur erbjudit, erkännande dervid den orättvisa, vi begått mot en insänd artikel om »Svedjande» i Borgå Tidning, och hvilken artikels svassande början föranledde.

Hvad vår och våra kollegers polemik angår, behagade Läsaren besinna, hos hvilkendera parten hätskhet och personligheter stå att finna. Att detta icke ett ögonblick stört Saimas goda lynne, derom torde dess »Knäppar» bära vittne.